
Socjologia na łamach czasopism literackich

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 22/2, 275-276

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nihilistyczno-anarchistyczna wykładnia filozoficzno-socjologicznych zasad marksizmu nie jest co prawda zjawiskiem nowym i zaskakującym, wszak jeszcze za życia Marksa niejednokrotnie dochodziła ona do głosu, jednakże nie sposób zaprzeczyć, iż marksistowscy uczeni reprezentujący nauki społeczne stanęli dość bezradni w obliczu tzw. lewicowo-radykalnego ruchu mas studenckich w szeregu krajów Europy i Azji. Ileż to razy wytaczaliśmy najcięższe haubice przeciwko wyolbrzymionym lub zgoła wyimaginowanym przeciwnikom ideologicznym, żeby wspomnieć tu wrywkowo dyskusje na temat socjologii humanistycznej lub ankietomanii, a pozostawialiśmy na uboczu przeciwników rzeczywiście groźnych, którzy często wystawiali się na cel w momencie, kiedy nawet w zwykłych strzelbach brakowało nam już amunicji [...]

Aby zwielokrotnić siłę oddziaływania idei marksizmu na świadomość społeczną i tym samym osłabić lub zneutralizować wpływ na postawy mas ideologii burżuazyjnych, marksiści powinni podjąć trud wydobycia na światło dzienne prawdy o tym, ile uchodzących dziś często za swoiste rewelacje odkryć naukowych zapożyczyła, nie przyznając się z reguły do tego, nauka burżuazyjna od marksizmu, tylko dlatego, że sami marksiści o tych odkryciach zapomnieli. Bardzo kontrowersyjna, ale nawet przez niektórych marksistów uznawana za podłą teoria marksistów zwana „strukturalizmem” przejmując na przykład — jak zapewnia jej krytyk Roger Garaudy — mniej lub bardziej świadomie niektóre podstawowe kategorie z dzieł Marksa, w szczególności z jego *Zarysu krytyki ekonomii politycznej i Kapitału*.

W ogóle godzi się stale pamiętać o tym, iż rozpadający się w świadomości sporej części inteligencji w krajach kapitalistycznych mieszczański obraz świata, prowadzi do różnicowania się ideologii burżuazyjnej i środowisk intelektualnych. Ten proces dyferencjacji skłania część uczonych w dziedzinie społecznej oraz ludzi interesujących się problematyką społeczną do uczciwie i głęboko pojętej konfrontacji ich poglądów ze stanowiskiem marksizmu [...]

Nie można ludzić się, jeśli nie chce się popaść w kolizję z prawami dialektyki procesu rozwoju nauki, iż marksizm współczesny jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej znajdzie pewnego dnia odpowiedź na wszystkie pytania nurtujące ludzkość. Wszelako leży w mocy marksistów, korzystających dziś z wielkiej sumy doświadczeń wielu pokoleń myślicieli i działaczy rewolucyjnych i stanowiących, m. in. także w naszym kraju, wielotysięczną wyspecjalizowaną kadrę badaczy — zapewnienie ludziom orientacji w otaczającym ich, coraz trudniejszym do rozszyfrowania świecie. Trzeba tylko, abyśmy pamiętali o prostej, ale zarazem głębokiej sentencji Karola Marksa: „W nauce nie ma dróg bitych. I tylko ci zdołają wdrzeć się na jej świetlane szczyty, których nie odstraszy trud wspinania się po urwistych ścieżkach”.

SOCJOLOGIA NA ŁAMACH CZASOPISM LITERACKICH

Franciszek Jakubczak: *Floriana Znanieckiego dialektyka wartości i postaw*, „Nurt”, miesięcznik społeczno-kulturalny (Poznań, styczeń 1967). — Bogdan Moliński: *Eksplozja socjologii*, „Kierunki”, 15 stycznia 1967. — Bogdan Moliński: *Kapitan Nut a socjologia*, „Kierunki”, 29 stycznia 1967. — Ryszard Turski: *Eksplozja nie tylko socjologii*, „Argumenty”, 12 lutego 1967. — Bronisław Gołębiowski: *Klasy, warstwy, władza*, „Argumenty”, 12 lutego 1967. — *Socjologia i medycyna*, rozmowa z doc. dr Magdaleną Sokołowską, „Argumenty”, 19 lutego

1967. — Jerzy J. Wiatr: *Socjologia radziecka*, „Współczesność”, 15—28 marca 1967. — Bogdan Moliński: O «eksplozji socjologii» raz jeszcze, „Kierunki”, 9 kwietnia 1967. — Józef Chałasiński: *Młoda wieś itd.*, „Ilustrowany Magazyn Studencki”, 29—30 lipca 1967. — Jadwiga Radomińska: *Prof. dr Józef Chałasiński. Pisarz i socjolog*, „Kulisy”, 12 listopada 1967 (jest to rozmowa z Józefem Chałasińskim) Zbigniew Lesiewski: *Sprawy narodu*, „Kierunki”, 26 listopada 1967 (jest to artykuł o Józefie Chałasińskim z powodu przyznanej mu nagrody im. Pietrzaka). — *Naród — kultura — osobowość. Rozmowa z prof. drem Józefem Chałasińskim*, „Za i Przeciw”, Boże Narodzenie 1967. Bogdan Moliński: *Socjologia rozumiejąca i rozumienie socjologii*, „Kierunki”, 11 lutego 1968. — Maria Walendowska: *Socjologia nierozumiejąca, czyli o dydaktyce badań terenowych*, „Kierunki”, 18 lutego 1968. — *Wczoraj i dziś polskiej socjologii. Rozmowa z prof. drem Józefem Chałasińskim*, „Stolica”, 25 lutego 1968. — Jerzy Redlich: *Popyt na socjologię — Potrzeba koordynacji*, „Życie Warszawy”, 2 marca 1968. — Bronisław Gołębiowski: *Józef Chałasiński*, „Tygodnik Kulturalny”, 17 marca 1968 (jest to sylwetka biograficzna, zarys działalności naukowej i informacja o naukowych publikacjach Józefa Chałasińskiego). — Bogdan Moliński: *Cztery cytaty i kilka refleksji aktualnych*, „Kierunki”, 19 maja 1968 (tematem artykułu są związki socjologii polskiej z problematyką życia społecznego w różnych okresach historii socjologii). — Franciszek Jakubczak: *Ludowe pamiętnikarstwo w kulturze narodu polskiego*, „Chłopska Droga”, 2 czerwca 1968, Franciszek Jakubczak: *W trzydziestolecie «Młodego pokolenia chłopów»*, „Życie Literackie”, 2 czerwca 1968. — *Rozmowa o socjologii z prof. drem Janem Szczepańskim*, „Argumenty”, 9 czerwca 1968. — *Socjologia na zakręcie*, „Kultura”, 16 czerwca 1968 (jest to dyskusja na temat socjologii, w której wzięli udział: J. Szczepański, W. Markiewicz, W. Wesołowski, K. Żygulski i M. Czerwiński).